

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krone, za četrť leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Zanimiva razprava pri državnem sodišču.

Dne 13. t. m. vršila se je pri o. kr. državnem sodišču na Dunaju zanimiva razprava o pritožbi dr. Jurja Hrašovca v Celju proti postopanju mestnega urada v Celju ter štajarskega deželne odbora v Gradcu. Meseca svečana lanskega leta prosil je dr. Hrašovec mestni urad v Celju, da ga naj sprejme na podlagi nove domovinske postave v domovinsko zvezo. Slovensko pisana prošnja bila je z odlokom mestnega urada v Celju od 11. svečana 1901 odbita s pristavkom, da mestni urad v samostojnem občinskem delokrogu slovenskih vlog ne sprejema. Pritožba proti temu odloku ostala je brez uspeha, ker je občinski svet in končno tudi štajarski deželni odbor z odlokom od 7. listopada 1901 odlok mestnega urada potrdil, štajarski deželni odbor izrekel je, da občina ne more biti primorana, sprejemati slovenskih vlog od strank, ki so nemščine popolnoma zmožne. Mestni urad se na to znanje nemščine niti ni skliceval, marveč je kratkoročno izrekel, da slovenskih vlog ne sprejema.

Proti imenovanim odlokom pritožil se je dr. Hrašovec na o. kr. državno sodišče ter je v svoji pritožbi izvedel, da je postopanje mestnega urada, kakor tudi štajarskega deželne odbora nezakonito, ker je slovenščina v deželi ter tudi v Celju navaden jezik. Štajarski deželni odbor je opetovano primoral slovenske občine, v katerih se ne nahaja morda niti eden Nemeč, da morajo sprejemati tudi nemške dopise in predloge; deželni odbor tedaj ne postopa dosledno in enako, če je v tem slučaju mestni občini pritril. Po predzadnjem ljudskem štetju šteje celjsko okrajno glavarstvo razun mesta okroglo 125.000 Slovencev in 4000 Nemcev, sodni okraj celjski 36.000 Slovencev in samo okrog 1000 Nemcev, a mesto Celje 1577 Slovencev ter 4452 Nemcev. Potemtakem se mora slovenski jezik pač imenovati v deželi navaden jezik, ki ga tudi v mestu samem govori precejšen del prebivalstva. — V svojem pismenem odgovoru trdil je štajarski deželni odbor, da je dr. Hrašovec nameraval le mestnemu uradu nagajati, ker on sam zna dobro nemški, v občinskem svetu celjskem pa da so sami Nemci (??).

K razpravi prišel je dr. Hrašovec osebno; štajarski deželni odbor ni poslal zastopnika, in se je tedaj njegov odgovor na pritožbo samo prečital. Dr. Hrašovec je v svojem govoru dokazal, da je sklep mestnega urada kakor štajarskega deželne odbora nezakonit, da se mu je prikrasala pravica enakopravnosti slovenskega jezika, ki je v temeljni postavi od leta 1867 zagotovljena vsem narodom, ter je posebno zavračal očitjanje, kakor da bi on hotel komu nagajati, češ, da on išče samo pravico, ki mu po postavi pristoji, in da si te pravice ne pusti od nikogar jemati. Po končani razpravi naznanil je predsednik, da se bode razsodba razglasila 15. t. m.

O. kr. državno sodišče izreklo je, da so mestni urad, občinski svet in pa štajarski deželni odbor prikrasali dr. Jurju Hrašovcu nje govo po postavi zagotovljeno pravico narodne

enakopravnosti, ker bi bili morali slovensko vlogo sprejeti, in da je brez pomena, ali razume prosilec tudi nemški jezik ali ne. Slovenski jezik je v deželi navaden jezik, in v tem jeziku pisane vloge se morajo tedaj brez izgovora sprejemati in tudi reševati.

Ta razsodba je gotovo velevažnega pomena. Vsak Slovenec naj povsod, tudi tam, kjer imajo nasprotniki večino v občinskem svetu, tedaj v naših nemških ali nemčurskih trgih ali mestih kakor v Mariboru, Celju, Brežicah, Konjicah, Slov. Bistrici, Marenbergu itd. vse svoje prošnje vlaga edino le v slovenskem jeziku, ter se naj takoj pritoži na primernem mestu, ako bi mu dotična občina nagajala. Le na ta način bomo dosegli, da se bode naš jezik povsod vpošteval, koder prebivajo Slovenci. Spoštujmo se sami, in spoštovali nas bodo tudi drugi!

Vstaja na Balkanu.

Ne tli več samo pod pepelom v Macedoniji, ampak plameni že švigajo vedno očitneje na dan Arnavtski roparji so zatrhovali celo deželo, in zdaj vstajajo Bolgari in Srbi ter se hočejo osvoboditi.

Ruski veliki knez Nikolaj Nikolajevič je šel po slavnostih v Šipki v Carigrad, in ni dvoma, da je pri tej priliki sultanu pojasnil, da stoji Rusija še vedno kot varuhinja za balkanskimi deželami, zlasti za balkanskimi Slovani. Turška vlada je umela obisk ruskega velikega kneza in res se nekoliko potrudila, da napravi mir v Macedoniji in Stari Srbiji. Krvoločni Arnavti so oropali cel okraj, požgali mnogo hiš, ubili na stotine ljudi, a turška vlada je to mirno gledala ali jim celo skrivaj pomagala. Zdaj pa je turška vlada začela kazati, da je tudi njej že odveč sramotno ropanje Arnavtov, in začela je pošiljati vojaštvo v kraje, kjer so turški Arnavti širili strah in trepet med krščanskim prebivalstvom. Pri Kosovem in Solunu je do 30 bataljonov pripravljenih na boj. Arnavti so se bili že tako navadili svojega neomejenega nasilstva, da so se predrzo uprli sili. Zato je že prišlo do krvavih bojev med Arnavti in turško vojsko. Turki so Arnavte preplašili in ustrašovali, ter so Arnavti obljubili prenehati s svojimi grozovitostmi.

Zdi se, da so te roparske arnavtske čete za enkrat vkročene. A tudi Srbi in Bolgari se pripravljajo na ustanek. Voditelji tega gibanja so večinoma v tujini bivajoči izobraženi Bolgari, ki izdajajo tudi dva lista v francoskem in angleškem jeziku. Oba lista z najsvetlejšimi barvami opisujeta turška grozodejstva v Macedoniji in posebno naštevata vnebovpijoče krivice turškega uradništva in vojaštva nad krščanskim prebivalstvom.

Tako hočejo vzbuditi pozornost evropskih držav, da bi posegle na Balkan in osvobodile Macedonijo.

A med voditelji za Macedonijo je mnogo neednosti. Nekateri zahtevajo, da se Macedonija osvobodi kot samostojna država in dobi svojo lastno vlado. Bolgari zahtevajo, da se Macedonija izroči njim, ter dokazujejo, da je macedonsko prebivalstvo pravzaprav bolgarsko in pripada njim. Res je bolgarsko gibanje v Macedo-

niji jako živahno. In slednjič hočejo imeti Mace donijo Srbi, kateri sanjajo o svojem velikem balkanskem kraljestvu od Drave do Carigrada.

Macedonski Bolgari so, kakor se čuje, se že uprli in naskočili več turških vojašnic in čet ter jih premagali. Turške čete so pa jako slabo disciplinirane in nezadovoljne, ker se jim neradno izplačuje plača.

Voditelj bolgarskih ustašev je izdal na macedonsko ljudstvo oklic, v katerem pravi: „Čas osvete je prišel! Vsak bolgarski domoljub mora dvigniti orožje zoper turške vojake. Macedonija hoče dokazati Evropi, da se popolnoma zaveda svojih pravic in da jim bo tudi znala pridobiti veljavo.“ Oklic pravi, da je zdaj na izbiro samo dvoje: Ali ubijati, ali pa dati se ubiti, kajti če se zdaj ustanek ponesreči, se bo Turčija krvavo maščevala in morila ustaše brez usmiljenja.

Značilno je, da v Avstrijo prihaja jako malo poročil o tem vstanku. Jasno je, da ima tu vmes svojo roko diplomacija, ki želi, da svet še ne izve resnice o Macedoniji. Vstaja se bode najbrže iz Macedonije raztegnila na sosedne slovanske države. Evropske velesile bodo prej ali slej prisiljene vmešati se v te balkanske nemire; najbolj pri tem pa sta interisirani Avstrija in Rusija. Mogoče je, da nastane velika vojska na Balkanu, katere posledic pa še ni mogoče preračunati.

Celjske in štajarske novice.

(Volilno gibanje.) V nedeljo, dne 19. t. m. govoril je dr. Ivan Dečko pri zborovanju kmetiškega političnega društva v Šmarju pri Jelšah. Zbor je bil mnogobrojno obiskan in je pritrjeval navdušeno izvajanjem g. kandidata, mu izrekel ednoglasno zaupanje, ter izjavil, da se prepušča bodočim slovenskim poslancem popolnoma prosta roka, da sami sklenejo, da li kaže vstopiti v deželni zbor ali pa še tudi znanprej ostati v abstinenca.

(Nujna predloga.) Posl. Žičkar in tov. so vložili v državnem zboru dne 17. t. m. nujni predlog, v katerem prosijo državne podpore po toči poškodovanim posestnikom v občinah Sv. Hema, Sv. Vid, Vonarje, Sodna vas in Pristova v celjskem političnem okraju. Kakor so uradna preiskavanja dokazala, znaša vsa škoda prizadetih posestnikov 33.360 K. — Omenjeni poslanci so podali isti dan nujni predlog za državno podporo tudi po toči poškodovanim posestnikom v občini Sv. Peter pod gorami v brežiškem okraju.

(Iz Zdol.) Pri nas se je trgategv večinoma končala, pa moramo reči, da hvala Bogu dobro, kajti bili smo spomladanskega mraza obvarovani, skoz leto pa tudi toče ali kakih hudih viharjev nismo imeli. Trgategv je tako obila, da je ljudem posode zmanjkalo, torej kupci le na Zdole, po novega; na tisoče veder sega vam lahko postreže!

(Odlikovanje.) G. Franc Korošec, nadžupnik pri Sv. Križu tik Slatine, je bil od djakovskega škofa Strossmayerja imenovan konzistorijalnim svetovalcem djakovske škofije; ob tej priliki je daroval 200 kron za dijaško semenišče v Osek-u.

(Vitanje.) Dne 11. oktobra t. l. ponoči je umrl Anton Poklič, orgljavaec in tajnik posojilnice v Vitanju.

(Poslanec za Maribor.) Kandidatom za deželnozborske volitve je v Mariboru izbran podžupan K. Pfrimer, ki se je izrazil, da hoče to nalogo prevzeti. Vprašanje glede pripravnega kandidata je zadnje tedne hudo belilo glave mariborskim mogotcem, ker dosednji poslanec ni hotel več kandidirati. — Tega kandidata bode podpiralo tudi obrtno društvo, ker je Pfrimer obljubil zavzeti se za zgradbo železnice Maribor-Travnik.

(Na nemškem ženskem učiteljskem v Mariboru) se je vpisalo okrog 50 učenk; profesorji so nastavljeni večidel iz ondotne gimnazije in realke.

(O uradnem poneverjenju) mariborskega notarja dr. Radey a so zopet te dni mnogo pisali nemški listi ter metali vsled njegove krivde madež na vso slovensko narodnost. Res je, da je bil Radey zastopnik Slovencev v deželnem zboru v Gradcu, ali v svojem zasebnem življenju je bil pravzaprav le Nemec ter je v družini njegovi običajna le nemška govorica. Kakšen Slovenec je torej Radey bil, je dovolj razvidno iz tega; Nemcem seveda ni do istine, temveč bi vsled krivde ednega radi oblatili vse voditelje našega naroda.

(Sodne razmere.) Adjunkt dr. Torggler v Ptuj poje v kratkem k sodišču v Maribor. Ni še sicer imenovan, toda služba v Mariboru mu je zagotovljena po Gleispachu. Sicer nima ni kakšnih posebnih zmožnosti, a vključ temu je preskočil mnogo starejših, zmožnejših adjunktov, ker se mu to šteje v velikansko zaslugo, da je hud Nemec. To je danes pri nas najboljša pohvala; čim manj kdo pozna slovenski jezik, tem prej pride naprej! Kako dolgo bodo naši poslanci to trpeli?

(Občinske volitve.) V Murskem vrhu pri Sv. Juriju ob Ščavnici so bile nedavno občinske volitve. Županom je bil izvoljen slovenski posestnik Križan; prej je županil nemškutar.

(Učiteljska služba.) Na ednorazrednici v Naraplah pri Ptuj je z Velikonočjo 1903 popolniti mesto šolskega vodje in učitelja z dohodki po tretjem krajnem razredu.

(Konkurz.) V Ptuj je napovedal konkurz sobni slikar Sorko. Oskrbnikom mase je izbran dr. Jurtela.

(Novo slovensko društvo v Gradcu.) V Gradcu se snuje novo slovensko društvo, ki bo družilo v prvi vrsti ondotne naše delavce. Ime društva je „Domovina“.

(V Gradcu) so zaprli poštnega višjega oficijala Hroch-a, ki je na Dunaju poneveril pošti 54.000 K. V Gradcu je prosto pohajkoval in celo nameraval kupiti neko kavarno. Graška policija pa ga je odpeljala v ječo.

(Sestanek nemških časnika.) Dne 24. t. m. bodo v Gradcu zbrani odposlanci nemških časniških društev v Avstriji.

(Umrli je v Gradcu) vseučilišni profesor Krones, eden najslavnejših sedaj živčih zgodovinarjev. Baval se je tudi s celjsko kroniko.

(Volilni oklic veleposestev.) Liberalno nemško veleposestvo je izdalo volilni oklic, v katerem se posebno povdarja, da obstoji temeljno načelo te stranke v razvoju in ojačenju nemškega posestnega stanja in da bode v boju za vzdržanje nemštva postopalo skupno z ostalimi nemškimi strankami. — V veleposestniški skupini nimamo Slovenci nobenega poslanca, dasi bi po načelu enakopravnosti morali šteti Slovenci v tej kuriji vsaj štiri poslance.

(Jesensko vreme.) Zadnje deževje je prineslo pravi jesenski mrz. Po Solčavskih planinah je zapadel sneg.

Zapisnik

(Dalje.)

Naša „Zveza“ torej obžaluje ta žalostni pojav in mora želeiti, da bi se škodljivi rak ne zajedal dalje v naše delovanje na denarnem polju.

Predsednik pravi, da se je začudil, ko je izvedel, da celo neki ljubljanski strokovni list tako čudno piše o sedanjem posojilništvu in da isti povdarja, da bode Raiffeisenov sistem vse rešil. Govornik pravi, da sme v imenu zborovalcev izreči obžalovanje na tem ruvanju na narodno-

gospodarskem polju in pričakuje, da zavodi, ki so v naši „Zvezi“, ostanejo zvesti našim načelom, ki niso goli Raiffeisenovi, pa tudi ne Schulze-Delitschevi. Politika nas ne sme nič brigati, potem bodó naše posojilnice še bolj napredovale in se tem lepše razvijale. Glede Raiffeisenovih posojilnic pravi predsednik, da prizna sicer nekatere prednosti istih, da pa imajo tudi naše stare posojilnice skoraj vse iste znake, katere morajo izrecno obsežene imeti v pravilih Raiffeisenovke samo s tem razločkom, da n. pr. ne morejo in ne smejo Raiffeisenovke nič razdeliti v dobrodelne namene, medtem ko naše stare posojilnice leto za letom darujejo velike vsote, ki pridejo v prid mnogim revnim dijakom in najraznovrstnejšim dobrodelnim napravam omogočujejo njih gmotni obstanek.

Ako se hoče osnovati kaka mala posojilnica v kraju, kjer je faktilna potreba, gotovo nobeden pameten človek ne bo nasprotoval, ako se tudi po Raiffeisenovem principu osnuje; ako pa faktilne potrebe ni za ustanovitev, naj se snovanje rajši opusti, ker goli politični vzroki bi ne smeli biti vzrok za ustanovitev denarnega zavoda.

K točki 2. Poročilo tajnika ozir. revizorja. Tajnik in revizor gosp. Franjo Jošt je poročal kakor sledi:

Ob sklepu leta 1901 je štela „Zveza“ 102 posojilnic. Leta 1902 sta izstopili na Kranjskem dve posojilnici, in sicer posojilnica v Cerknici in hranilnica in posojilnica v Kandiji in sicer prva iz malenkostnih vzrokov, ki niso vredni, da bi se zapisali, druga vsled odhoda svojega ustanovitelja in načelnika.

Od koroških posojilnic ni oficijelno izstopa naznanila še nobena, dasi se je v tej kronovini pojavilo žalibog v slovenskih krogih neko gibanje, o katerem sem omenil že pri lanskoletnem obnem zboru, katero stremi za tem, da odcepi koroške slovenske posojilnice, ki so se po večini osnovala s sodelovanjem in pomočjo naše „Zveze“, od te „Zveze“ ter iste priklapi nemškemu društvu „Centralkassenverband“ v Celovcu. Ta „Centralkassenverband“ snuje namreč posojilnice po Raiffeisenovem sistemu tudi po slovenskem delu Koroške ter so se po njegovem prizadevanju ustanovile tudi že na slovenskem Koroškem dosedaj tri posojilnice, ki niso več naši „Zvezi“ pristopile, kar sem moral tudi v „Letopisu“ posebej omeniti.

Pristopili pa sta letos „Zvezi“ na novo dve posojilnici na Primorskem in sicer Selo in Skrilje na Vipavskem, kateri delujeta že dve ozir. tri leta, tako da šteje „Zveza“ danes obstoječih in registrovanih posojilnic 101 in sicer: na Koroškem 20, na Kranjskem 26, na Primorskem 14 in na Štajarskem 41.

Veliko lepše bi seveda ilustrovalo naše razmere, ako bi bile vsaj vse štajarske posojilnice združene v naši domači „Zvezi“, kar pa žal ni.

Priprave za osnutje posojilnic z „Zvezino“ pomočjo se delajo še v kanalski dolini in sicer v Žabnicah pod Sv. Višarjami in že osnovani, ne pa še registrovani sta tudi hranilnica in posojilnica v Gotovljah ter šaleška posojilnica v Velenju na Štajarskem, obe po sistemu Raiffeisen. Ker bodo poslednje tri začele poslovati v teku tega leta, bode število zveznih članic naraslo do sklepa leta 1902 na lep broj 104. Upam tudi, da bodo vse te posojilnice, ki so po večini v prav zanesljivih in spretnih rokah, tudi naši „Zvezi“ zveste ostale.

Ako pa se rodoljubi oglašijo še iz kakega drugega kraja, kjer so dani pogoji za napredovanje posojilnice, bomo takšno napredovanje po svojih močeh, kakor dosedaj, vedno radi podpirali.

Glede registrovanja novih posojilnic smo v tem letu imeli hude boje z okrožnim kot trgovskim sodiščem v Celju, katero se je kar naenkrat postavilo na stališče, da naše posojilnice ne bi smele več sprejemati hranilnih vlog, ako si ne pridobe za to od ministrstva posebne koncesije. Samoočebni se razume, da bi uničila taka razlaga združnega zakona, ako bi obveljala, obstanek vseh dosedanjih ter oživotvorjenje snujočih se posojilnic. Zaradi tega pa te nepravilne brce celjskega okrožnega sodišča nismo vtaknili molče v žep, nego smo se pritožili na višje deželno sodišče v Gradcu, katero je sicer sklep prve instance tudi potrdilo. Še le najvišje sodišče na

Dunaju na je izreklo z odločbo od 5. avgusta 1902, št. 11195, da je taka razlaga združnega zakona popolnoma kriva ter da morajo trgovska sodišča registrovati posojilnice, ne da bi morale one dokazati, da so pridobile koncesijo za sprejemanje hranilnih vlog od ministrstva. Trgovska sodišča pa bi morala registrovati nove posojilnice v slučaju, če bi takšna koncesija zares bila potrebna, ne da bi se osnovana posojilnica morala s tako eventualno koncesijo že naprej izkazati.

(Dalje prihodnjič.)

Druge slovenske novice.

(Kranjske zadeve v državnem proračunu za leto 1903.) V proračunu za 1903 so naslednje točke za Kranjsko: za drž. cesto med Suhorjem in Metliko 60.000 K, za cesto od Podboršta do goriške meje pri Petrovem brdu 26.500 K, za cesto, ki pelje proti Zagrebu pri Studencu, Sv. Roku in Radohovi vasi 15.600 K, za tlakovanje Dunajske ceste v Ljubljani 20.000 K, za preložitve drž. ceste pri Kandiji pri Novem mestu 21.000 K, za regulacijo Save 152.000 K, za sedno poslopje v Ljubljani 251.000 K, za uradno poslopje v Radovljici 11.000 K, za preureditev vojašnice v Novem mestu 6000 K, za regulacijo Drave na Koroškem 140.000 K.

(II. slovenska umetniška razstava) se je zatvorila 20. t. m., ker dvorana v „Narodnem domu“ ni več prosta. V zadnjem času je posejlo razstavo več društev in nekaj srednjih šol.

(Zaupen shod katoliško narodne stranke v Ljubljani) se je vršil dne 10. t. m. Udeležilo se ga je nad 200 oseb. Shod se je izrekel za nadaljevanje obstrukcije v deželnem zboru. V vodstvo stranke je bil izvoljen tudi deželni glavar Oton pl. Detela, ki pripada vodstvu stranke že dolgo vrsto let.

(Pravica našega jezika na državni železnici) Načelnikom c. kr. državnoželezničnega odseka v Ljubljani za vzdrževanje železnic na gorenjski in kamniški progi je imenovalo c. kr. železnično ministrstvo stavbenega komisarja Hassa, nameščenega zdaj na Zgor. Štajarskem. — Novi imenovanec je slovenščine seveda popolnoma nezmožen.

(Poboj pri žganju) Dne 12. t. m. je pri Sorici na Gorenjskem v pijanosti sunil nek fant svojega tovariša z nožem in mu prerezal na roki edno glavnih žil, tako da je ranjenec kmalu na to umrl na izkrvavenju.

(V Ameriko) V sredo so odpotovale 203 osebe z ljubljanskega kolodvora v Ameriko. Vsak mesec čitamo po večkrat, kako se ljudje kar trumoma selijo iz Kranjskega v Ameriko.

(Deželnozborske volitve na Koroškem.) V slovenskih kmečkih volilnih okrajih kandidirajo Nemci naslednje može: V okraju Velikovec-Dobberlavas kmeta Plešivčnika iz Rude — v okraju Pliberk-Železna Kaplja so postavili Edelmana v Libeličah, ki se je včasih delal Slovenca, a je star nemčur in prijatelj „Štajerca“. Za okraj Trbiž-Podklošter hočejo baje postaviti odvetnika dr. M. Abujo v Celovcu. Za okraj Rožek-Paternion-Beljak sta razglašena kmeta Orasch in Huber.

(Ogenj.) Dne 25. septembra t. l. popoldne je do tal pogorela hiša posestnika Rigler na Gruči na Koroškem. Hiša je stala na samem, in nikogar ni bilo doma. Zažgal je potepuh.

(Mestne šole v Gorici) so veljale v minolemu letu občno 87.000 K, otroški vrtci pa 14.000 K, skupaj 101.000 K.

(Porodila štiri deklice) je pri Marijinem Celju na Goriškem minoli teden neka kmetica. Dve deklici sta prišli mrtvi na svet, dve pa sta umrli uro po porodu.

(Povodenj na Goriškem.) Vsled silnega deževja minoli teden so močno narastli potoki in hudourniki, ki so valili svoje vode v Sočo in Vipavo, ki sta vsled tega prestopili bregove, preplavili rodovitno polje ter napravili obilo škode na mnogih mestih.

(Istrska železnica in burja) Na novi istrski železnici, ki pelje ob morju od Trsta do Poreča, se je moral zaradi prehude burje večkrat ustaviti promet. Istrska trgovska zbornica se je zato pritožila pri ravnateljstvu drž. železnic. To pa je odgovorilo, da ne more burji ukazovati

ter da se mora zato ustaviti promet na železnici, kadar je burja prebuda.

(Lepa starost.) Na Trsttu na Primorskem živi starka Jelena Tič, ki je bila rojena l. 1799. Torej ima nekaj manj kot 103 leta. Starka je še danes zdravega razuma.

(Nesreča ali zločin.) Na istrski železnici so našli v petek zvečer brzojavnega nadzornika P. Trobca smrtno ranjenega. Prišel je namreč pod vlak pri Kanfanaru; sodi se, da je morda bil vinjen in je na progi zaspal, drugi mislijo, da je bil vržen na progo pod vlak. Ponesrečenec je drugi dan umrl.

Dopisi.

Iz Trsta. Nadalje je prejel zavod sv. Nikolaja iz Trsta še naslednje darove:

Česarik F., župnik v Zagradu, 2 K; dekan v Črnicah, 6 K; Frece Matija, župnik v Belihvodah: Mali dar, na Vaš altar! 4 K; Podboj Ivan, žup. Planina, 2 K; Švegel Peter, žup., Mavraž, 5 K; Grča Bl., žup. Šempas, 2 K; Krsnar Ant. Prevalje, 10 K; Keker Fran., duhovni upravitelj z vzklikom: Bog blagoslovi zavod sv. Nikolaja, ki tako blagodejno deluje, za zapuščene sirote mladenke, 5 K; Miki, župnik, Trstenik, 2 K; J. Selih, župnik pri Sv. Kunigundi, 6 K; Treska, kaplan v Pišecah nabral pri veselici 8 K; J. Kuret, kurat, Topolovac v Istri, 3 K; Serajnik, provizor v Tinjah, 10 K; Debeljak, Cajko v Varaždinu, 2 K; Cizej Fr., župnik v Šmartinu pri Velenju, 2 K; Petercel J., župnik v Kobaridu, 2 K; Jenko Simon, dek. v Zabnicah, 5 K; župnja na Vratih, 3 K 20 v; Laznik Ig., župnik v Polhovem Gradcu, 5 K; Menhard J. v Velikinedelji na Štajarskem, 1 K; Lovšin Anton, župnik na Dobravi, 4 K; Regen J., župnik na Uncu, 10 K; Sturm Anton, župnik na Brdi (Hermagor) na Koroškem, 3 K; Mizar C., dekan v Semiču, 10 K; Logar Rajko, župnik v Pregarju v Istri, 3 K; Korošak Jakob, kaplan v Lučah na Štajarskem, 2 K; Meško Davorin, župnik pri Kopeli: „Želi blagoslov Božji“, 5 K; Abram Filip, vik. v Pliskovici, 3 K; Pristav Simon v Št. Vidu, 2 K; Kurinčič J., kurat v Medani: „Za zavod, Bog“, 4 K; Rebol Fran., kaplan v Postojni: „Da vrlim slovenskim dekletom obvarujete čast in poštenje, podpiraj Vas Bog“, 3 K; Karabajč A., Bruck ob M., 5 K; Plešecnik G., župnik na Frankolovem, 1 K; Pečnik Franc, župnik v Podgorju, 2 K; Uličnik M., župnik v Doliču, 5 K; Čebular Fran., kanonik na Opčinah pri Trstu: „Nakloni Bog na prošnjo sv. Nikolaja mnogo dobrotnikov“, 12 K; Zupančič Ivan v Šmihelu pri Žužemberku, 3 K; Volk Amalija v Podgradu v Istri, 4 K; T. 10 K; Klodič Matilda pl. Sablodoski v Gradiški, 5 K; Perc. Sales. v Sv. Pavlu na Koroškem, 2 K; Benedičar J. v Šmarjeti na Dolenjskem, 2 K; Schmid Mil. v Solčavi, 10 K; Vrhovnik J., župnik v Ljubljani s prislovom: „Iskreno častitajoč k jutranjemu dnevu, Bog blagoslovi Vaše plemenito delo“, 10 K; Dimnik Anica v Trbovljah, 4 K; uredništvo „Slovenca“ v Ljubljani (zbirka), 4 K; Abram J., vikar v Trenti, 10 K; Janžekovič Vid, kap. pri Sv. Miklavžu, 2 K; dr. Pipuš, odvetnik v Mariboru, 2 K; Penko Franc v Lipici, 5 K; Šijanec Al., kaplan, 2 K; Dovnik F., dekan v Gornjemgradu, 5 K; Volbenk Serajnik v Tinjah na Koroškem, 5 K; Červ Fr., vik. v Grahovem na Tolminkem, 10 K; Cigon, vikar v Vojsčici: „Mali dar za blagi namen slavnega in velekoristnega zavoda“, jarenska dekleta nabrala 10 K. Ker se niso mogli udeležiti veselice, darovali so zavodu: čg. Bartol, 2 K; g. Štoka, 5 K; g. Ponikvar, 2 K; g. Juhč, 5 K; Legat, č. kr. kap. v Sezani 5 K; županstvo Trnovo na Notranjskem, 40 K; Benigar Filipan, 4 K; Renko F. v Brezovici, 5 K; Tavčar J., žup. na Dobravi Javornik, 5 K; Ledvinka: „Ljubi Bog blagoslovi Vaše delo in Vam daj obilo uspeha“, 5 K; gospa Čampa 2 K.

Strčna hvala vsem blagim dobrotnikom!
Bog povrni! Blagajničarka.

Politični pregled.

(Državni zbor) Prva seja v tem zasedanju je bila v četrtek. Zbornični predsednik Vetter je z običajnim pozdravom otvoril sejo; potem

so se prečitali razni spisi, vlada je predložila zbornici državni proračun in pa zakonski načrt glede pomnožitve novincev ter vladni načrt glede dovolitve kredita v znesku 38 milijonov kron za preustrojitev topničarstva. Na to je ministrski predsednik pojasnil sedanji politični položaj. Priporočal je posebno, naj bi se državni proračun rešil čim preje. Potem pa je izjavil, da hoče vlada na vsak način rešiti jezikovno vprašanje. Ker je Körber trdil, da se volilci ne strinjajo s postopanjem čeških poslancev je nastal med Čehi velik vihar. Glede avstro-ogrsko nagodbe je rekel Körber, da sicer še ni med vladama končana, da pa se to zgodi kmalu. Češki poslanec Pacak je odločno ugovarjal načinu kakor misli Körber rešiti češko-nemško jezikovno vprašanje. Predlagal je, da se o Körberjevem govoru otvori debata, kar se je tudi sprejelo. — V petek se je zbornica pečala z dvema nujnima predlogoma. V imenu naprednih nemških strank je utemeljeval poslanec Völkl nujni predlog o dunajskih deželnozborskih volitvah. Trdil je, da se na Dunaju nasilno gospodari in da se nasprotnikom dr. Luegerja osnovne državljanske pravice krati. Nujnost predloga je bila odklonjena. Potem je prišel na vrsto nujni predlog glede odstavljenja od službe posl. Lupuja. Nujnost je bila sprejeta ter se je stvar odkazala odseku, da v osmih dneh o tem poroča.

(Državni proračun za leto 1903.) Vsa potreščina za leto 1903 se proračunava na 1.726.225.436 kron, torej je višja v primeri s potreščino za tekoče leto za 41.107.000 kron. Pokritje se proračunava na 1.726.643.363 kron, t. j. za 40.459.000 kron več kot tekoče leto. Bilanca torej izkaže prebitka 417.827 kron, ali 647.000 kron manj kot za tekoče leto. — V istini pa je že sedaj v proračunu znaten primanjkljaj. Tako si pomaga uprava s tem, da na videz vzdržuje ravnotežje, da med dohodke šteje prihranke iz prejšnjih let in pa dobiček pri kovanem denarju. Naš srebrni in bakreni denar je namreč v blagu pol manj vreden nego v veljavi.

(Civilna lista.) Kakor se vidi iz predložene državnega proračuna, se je civilna lista, to je letni dohodki vladarske rodbine v tostranski državi polovici za dva milijona kron povišala ter bode znašala sedaj 11 milijonov. ravno isto se zgodi tudi na Ogrskem in bode znašala tudi tam 11 milijonov kron, tako, da bode znašala sedaj skupna civilna lista 22 milijonov kron, dočim je znašala dosedaj 18 milijonov kron.

(Odstop pravosodnega ministra) Minister za pravosodje baron Speens-Boden je podal demisijo, katero je cesar tudi sprejel; kakor vzrok se navaja porušeno zdravstveno stanje ministrovo. Odstopivši minister je bil Slovanom najneprijaznejši med člani sedanjega ministrstva. Körber ga je menda odpustil zato, ker se je hotel s tem prikupiti Čehom; znano je, da je ta minister zakrivil vsa nepravilna imenovanja sodnih uradnikov na Češkem in pri nas. Njegov naslednik bo menda sekojski načelnik dr. Klein.

(Deželnozborske volitve na Moravskem) V četrtek so se vršile v kmetijskih občinah na Moravskem deželnozborske volitve, pri katerih je bilo izvoljenih 17 kandidatov združenih čeških strank, 6 čeških konservativnih kandidatov, 4 nemško nacionalni kandidatje in 4 vsenemški kandidatje.

(Srbija) Srbski ministrski predsednik Vukić je podal ostavko in sicer raditega, ker ni hotel ruski car sprejeti srbske kraljeve dvojice. Vsed tega je baje sklenil srbski kralj odločiti se od Rusije ter odsej voditi politiko po volji Avstrije, kar pa ni verjetno.

(Burski generali) so tudi prišli v Pariz, kjer so bili sprejeti z navdušenjem. Ogromno občinstvo jih je čakalo in pozdravljalo. General Botha je dejal, da upajo Buri kmalu dobiti avtonomijo. Buri hočejo ostati Angliji zvesti, a zatirati se ne bodo dali. Predsednica podpornega društva za Bure je izročila Dewetu 75.000 fr.

Razne stvari.

(Milijoni za namakanje zemlje.) Iz Columbusa v Ameriki se poroča: Centralna družba za pritejanje umetnih zalivanj zemlje prevzela je pogodbo za vpeljavo prekepa z Loup reke v

velik reservoir blizu tukajšnjega mesta. Iz te vodoshrambe padala bode voda 90 čevljev globoko v globino, pri čemur bo stroj z močjo 20.000 konjskih sil gonil vodo, katera bo namakala več tisoč oral zemlje. Pogodba sklenjena je za vsoto 3.000.000 dolarjev.

(Grozdje je treba umiti.) Opetovano so že oboleli ljudje, ki so jedli neumito grozdje, na katerem so bili še ostanki vitrijola, ki je strupen. Te dni je nevarno zbolela neka deklica na Dunaju, ker je zobala neumito grozdje. Zdravniki so ji le težko rešili življenje.

(Posnemanja vredno.) Otroci pokrajinskega mesteca Faremoutiers na Francoskem so lansko leto izbirali med seboj, katero dete je najboljšje. Edno moških in edno ženskih otrok, ki se izkaže za najboljšje, dobi nagrado od 25 frankov. Ta zaklad je ustanovil nek mestni svetovalec, hoteč s tem povzdigniti moralo med otroci. Ta ustanova rodi zares ta dober sad, da se otroci prizadevajo biti dobri in vzgledni.

(Živa pokopana.) V Dolcedu pri Porto Maurizio je našlo orožništvo 30 letno žensko, Roza Orego, zaprto v hlevu, docela nago in poživinjeno, po vsem telesu polno oteklin in bul. Nesrečno so imeli oče in bratje že 3 leta v hlevu, kjer se je živela z blatom. Roza je podedovala po materi veliko premoženje, oče in bratje pa ničesar. Zato so jo zaprli. 78 letnega starca in brate so zaprli.

(Doba papirja — papirnati čevlji.) Naša doba odpira papirju vedno nova polja. Sedaj so prišli iz Amerike — papirnati čevlji. Na videz se čevlji, narejeni iz papirja, skoro nič ne razlikujejo od usnatih. Ti čevlji so seve jako lahki, a malo trpežni.

Štv. 38300

(451) 3-1

Razglas.

Naročila na ameriške trte iz združenih državnih in deželnih trtnih nasadov za sadilno dobo 1902/1903.

Od štajarske dežele pridejo spomladi naslednje množine ameriških trt pod navedenimi pogoji v razprodajo, in sicer:

1) 800.000 požlahtnjenih trt (večidel od rumenega šipona, laškega rilčka, belega burgundca, bele in rdeče žlahtnine, zelenega silvanca, rdečega traminca, malega rilčka, moškateca) na Ripario Portalis, Vitis Solonis in Rupestris Monticola.

2) 600.000 ukoreninjenih trt od Riparia Portalis, Vitis Solonis in Rupestris Monticola.

3) Večje število reznik od ravno imenovanih treh vrst.

Cena za 1000 trt je naslednja:

I. Požlahtnjene trte za imovite posestnike 240 K, za vse druge posestnike 160 K.

II. Ameriške ukoreninjene trte za imovite posestnike 20 K, za druge 10 K.

III. Rezniki 6 K.

Pri naročilih od več kakor 1500 požlahtnjenih trt, 4000 ukoreninjenih trt ali reznikov od edne stranke si pridržujemo zahtevano množico z ozirom na število drugih naročil znižati.

Naročila na te trte se vlagajo naravnost pri deželni odboru ali po občinskih uradih, pri katerih se dobe v ta namen naročilni listi.

Občinska predstojništva imajo izpolnjene naročilne liste takoj deželni odboru izročiti.

Naročila se bodo reševala po vrsti, kakor dojdejo, in dobi vsak naročnik gotovo zaželjene vrste, dokler je kaj zaloge.

Vse te trte se oddajajo le štajarskim posestnikom, in imajo zato one stranke, ki naroče trte naravnost pri deželni odboru, vložiti potrdilo od občine, da imajo vinograd v občini. Kupčevalci s trtami ne dobe prej omenjenega materiala.

Cene je umeti od kraja nasada, in je dotično vsoto oddati pri prejemu trt, oz., ako jih dobe po železnici, se bode pobiral znesek po poštne povzetju, všteti stroške za zavijanje in prevažanje.

Pri vsakem naročilu je naznaniti: 1. ime, kraj in stan naročnika; 2. davčno občino, v kateri leži vinograd; 3. zaželjeno vrsto trt; 4. zadnjo železniško in pošto postajo, kamor se imajo trte poslati.

Ako je naročena vrsta že razprodana ali v nezadostni meri v zalogi, se jo bode nadomestilo z drugo podobno.

GRADEC, v oktobru 1902.

Od štajarskega deželnega odbora.

Edmund grof Attems.

Po sklepu lista.

Ko je bil list že stavljen, smo dobili dve brzojavki, iz katerih se razvidi, kake zle posledice ima za nas, ako se kranjski stranki vtikata v naše politične razmere. Prijavimo v naslednjem ti dve brzojavki, da s tem opozorimo rodoljube ljutomerskega, ormoškega in gornjeradgonskega okraja, da se bo treba zjediniti glede kandidata, da nas ne zadene velikanska narodna škoda.

Ormož, 20. oktobra. Ker se je dr. Rosina kandidaturi za deželni zbor definitivno odpovedal, so se zjedini volilci ormoškega okraja za Ivana Kočevarja iz Središča.

Ljutomer, 20. oktobra. Ljutomersko politično društvo vztraja pri kandidaturi dr. Rosine. Ljutomerski kakor gornjeradgonski volilci zahtevajo, da dr. Rosina zopet sprejme kandidaturo, — ker hočejo le njega voliti.

Loterijske številke.

Trst, dne 18. oktobra 1902: 1. 74, 52, 43, 81.
Linc, 14, 70, 32, 21, 27.

RAZPIS.

Na dvorazredni ljudski šoli pri Sv. Duhu na Ostrem vrhu s slovenskim učnim jezikom se boče namestila nadučiteljska služba z dohodki po II. krajevnem razredu.

Prosilci za to mesto naj vložijo svoje prošnje, opremljene s spričevalom zrelostnega izpita in usposobnosti kakor tudi z domovnico do 3. novembra t. l. predpisanim potem pri krajnem šolskem svetu Sv. Duh na Ostrem vrhu, pošta Luče (Leutschach) (448) 2-1

(450) 3-1

Učenec

ki ima veselje do trgovine z mešanim blagom in ima primerno šolsko izobrazbo se sprejme takoj pri Karol Cimperšek, trgovina z mešanim blagom, Laški trg, Štajarsko

Opozorilo.

Dne 4. novembra t. l., ob 10. uri dopoldne boče o. kr. okrajna sodnija v Krškem v sodnem posloju na javni izvršilni dražbi prodajala v konkurzno maso Marije Gorišek iz Rake spadajoče legovine vložna št.: 1295, 1446, 1526, 59, 61, 62 k. o. Raka, vsako posebej.

Cenilne vrednosti posameznih legovin so po vrsti: 20820 K; 556 K 66 v; 555 K 36 v 431 K 70 v; 266 K 40 v, 439 K 44 v.

Najnižji ponudek pri vsakem posestvu je dve tretjini in varščina 10% od cenilne vrednosti. Skupila se plačajo v osmih dneh po pravomočnosti razdelilnega sklepa.

Vložna št. 1295 k. o. Raka, cenjena na 20820 K, je nova za izvrševanje trgovine zidana hiša na Raki v prav dobrem stanu in po svoji legi in stavbi za trgovinski ali gostilniški obrt jako pripravna.

KRŠKO, dne 8. oktobra 1902.

Dr. Janez Mencinger

(439) 3-5

upravnik konkurzne mase.

Ivan Kočevar

posestnik vinogradov, trtnice z ameriškim trsjem in zaloge ljutomerskih vin (pošta in železniška postaja Središče (Polstrau))

ponuja lastno pridelane cepilke in sicer: Šipon (mosler), veliki ali laški rizling, zelenčič (silvanec) vse na riparia portalis cepljeno, vkorenjeno in dobro zaraščeno traja. Kdor te vrste cepilk potrebuje, blagovoli se oglasiti do 1. novembra t. l.

Z velespoštovanjem

(429) 5-3

Ivan Kočevar.

Postranski zaslužek

trajen in rastoč, ponuja se spoštovanim, deloljubnim in stalno naseljenim osebam s povzetjem zastopa domače zavarovalne družbe prve vrste. — Ponudbe pod „1788“ Gradec, poste restante.

Sloveči profesorji
medicine in zdravniki

— priporočajo —

tinkuro za želodec

lekarnarja
Gabrijela Piccoli-ja
v Ljubljani,

dvor. zalagatelja Nj. svet. papeža kot sredstvo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljanje in odprte telesa, posebno za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinkuro za želodec razpošilja lekarnar PICCOLI v Ljubljani v skatljah s 12 steklenicami za K 252, s 24 steklenicami za K 480, s 36 steklenicami za K 7—, s 70 steklenicami za K 13—. Poštai zavoj po 5 dkg.

Se prodaja v lekarnah v Celju, v Mariboru itd. po 30 vin. steklenica. (261) 10-7

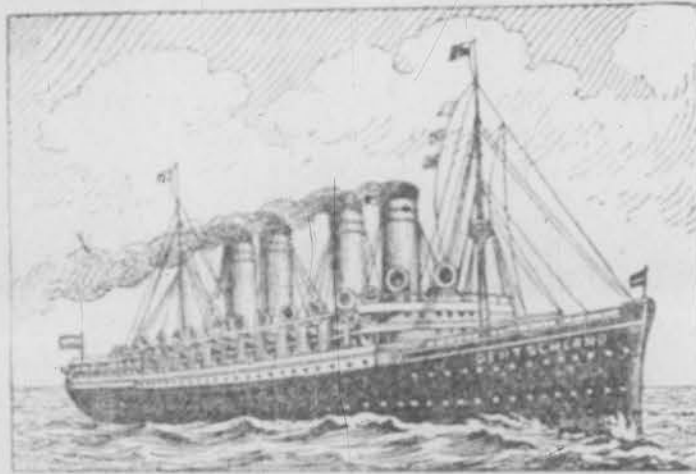

Dve mlajši gospici

se sprejmete takoj na stanovanje in hrano v Mariboru. Kje? pove upravnništvo našega lista. (447) 2-2

Mešane lase

kupuje vsako množino po najvišji ceni JOS. ERRATH v Mokronogu na Dolenjskem. (449) 10-1

Vozne karte po najnižjih cenah za vse razrede prodaja, ter daje pojasnila točno in brezplačno, oblastveno potrjena.

Agentura Hamburg-Ameriške Linie

v Ljubljani, Marijin trg šte. 1 — nasproti Frančiškanski cerkvi.

Odlikovan s kolajno na pariški razstavi leta 1900. 6-1

Vse vrste tamburic

priporočata tvrdka

J. STJEPUŠIN

v Sisku

na Hrvaškem.

Ilustrovani ceniki

se pošiljajo na zahtevo franko.

Odlikovan s kolajno na budapeštanski razstavi leta 1896.

Gostilna v najem.

Dne 1. novembra t. l. odda se stara, dobra gostilna, sedaj last delniške družbe, v trgu Žalcu pod ugodnimi pogoji (443) 13-2

— v najem. —

Ponudbe na „Delniško družbo združenih pivovaren Žalec in Laški trg“ v Žalcu.

Največje, najhitrejšje

ter najvarnejše vrste

velikanskih parnikov

ki vozijo na

AMERIKO

Hamburg—New-York

(233) 35

le 6 dni.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporočata svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelskega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalničarskih izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, zrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

☛ Tomaževa žlindra, najboljše umetno gnojilo. ☛

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna

Cene nizke.